

Αλέξανδρος Μ. Σταυρόπουλος

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ Θεωρία και πράξη

Παρουσίαση: Γεώργιος Κ. Σκλιάς Μ.Α. Θεολογίας

Με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση τιμούμε σήμερα τον καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Αλέξανδρο Σταυρόπουλο, κάνοντας μια σκιαγράφιση και επιλεκτική αναφορά στο έργο του αναφορικά με την Ποιμαντική Επιστήμη γενικότερα και ειδικότερα στο επιστημονικό πεδίο της Ποιμαντικής Επικοινωνίας.

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- ❑ Θεωρία
  - ❑ Μαθήματα
  - ❑ βιβλία
  - ❑ Άρθρα
  - ❑ Απόψεις
- ❑ Πράξη
  - ❑ Δράσεις
  - ❑ Εφαρμογές
  - ❑ Συνθήκες
- ❑ Επίλογος

Θα αναφερθούμε στην εργογραφία του καθώς και σε πρακτικές και δραστηριότητες που είχαν ως αφετηρία το πεδίο της Ποιμαντικής Επικοινωνίας
Και τέλος θα κλείσουμε με τον επίλογο.

ΘΕΩΡΙΑ

Μαθήματα

Βιβλία

Άρθρα

Απόψεις

Σχετικά με τη θεωρία,

Θα αναφερθούμε στα μαθήματα που δίδαξε ο κ. καθηγητής και αναφέρονται στην Ποιμαντική Επικοινωνία ή ένα τμήμα τους αφορούσε την Ποιμαντική Επικοινωνία.

Θα παρουσιάσουμε τα επιστημονικά εγχειρίδια που εξέδωσε είτε ως αυτοτελή βιβλία είτε ως διδακτικές σημειώσεις για το μάθημα.

Θα αναφέρουμε ενδεικτικά και αντιπροσωπευτικά άρθρα και κατόπιν θα

κάνουμε επιλεκτική αναφορά των επιστημονικών θέσεων και απόψεων του καθηγητού σχετικά με την Ποιμαντική Επικοινωνία.

ΘΕΩΡΙΑ

Μαθήματα

Βιβλία

Άρθρα

Απόψεις

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Μαθήματα

Ποιμαντική

Πληροφορική
Κοινωνική
Θεολογία

Συμβουλευτική
Ποιμαντική και
Εξομολογητική

Ο κ. Σταυρόπουλος δίδαξε τα μαθήματα:

1. Της Ποιμαντικής
2. Εισήγαγε στο αναλυτικό πρόγραμμα προς διδασκαλία το μάθημα της Πληροφορικής Κοινωνικής Θεολογίας.

Το μάθημα αυτό δίδαξε ο κ. Άγγελος Βαλλιανάτος.

1. Δίδαξε Συμβουλευτική Ποιμαντική και Εξομολογητική
- Μέρος των μαθημάτων της Ποιμαντικής και Συμβουλευτικής Ποιμαντικής και Εξομολογητικής αφορούσε την Ποιμαντική Επικοινωνία.

Μαθήματα

Ποιμαντική

Πληροφορική
Κοινωνική
Θεολογία

Συμβουλευτική
Ποιμαντική και
Εξομολογητική

Το μάθημα το οποίο αφορούσε κατά κύριο λόγο την Ποιμαντική Επικοινωνία ήταν

αυτό με τίτλο «ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ».

Στο μάθημα αυτό διδασκόταν αφενός μεν Πληροφορική, Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και προγράμματα word, PowerPoint κ.λ.π.

Και αφετέρου περιελάμβανε δυνατότητες και εφαρμογές της πληροφορικής και των οπτικοακουστικών μέσων στη Θεολογία.

Όπως παρουσίαση κειμένου, εφαρμογές στην επιστημονική έρευνα, καταγραφή δεδομένων, αρχειοθέτηση,

μετάδοση πληροφορίας και γενικότερα χρήση των σύγχρονων μέσων στη θεολογική παρουσία.

Αφετηρία της θεσμοθέτησης του μαθήματος υπήρξε η θέση ότι η πληροφορική είναι μια νέα σύγχρονη και επίκαιρη γλώσσα επικοινωνίας.

ΘΕΩΡΙΑ

Μαθήματα

Βιβλία

Άρθρα

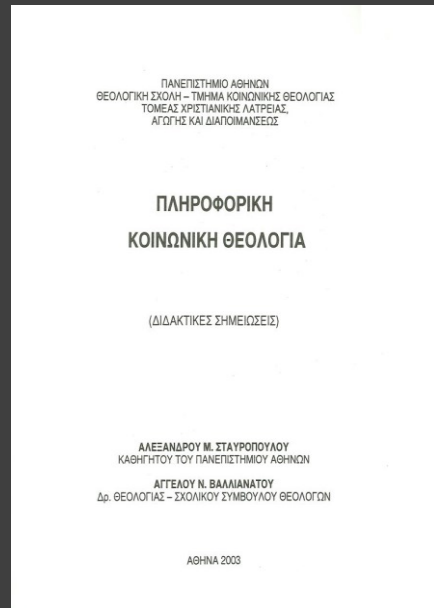
Απόψεις

ΒΙΒΛΙΑ

Βιβλία στα οποία υπάρχουν κείμενα αναφορικά με την Ποιμαντική επικοινωνία είναι:

Βιβλία

«ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ»

Το βιβλίο αυτό περιέχει κείμενα του καθηγητού καθώς και του κ. Άγγελου Βαλλιανάτου Δρ. θεολογίας και Σχολικού Συμβούλου Θεολόγων.

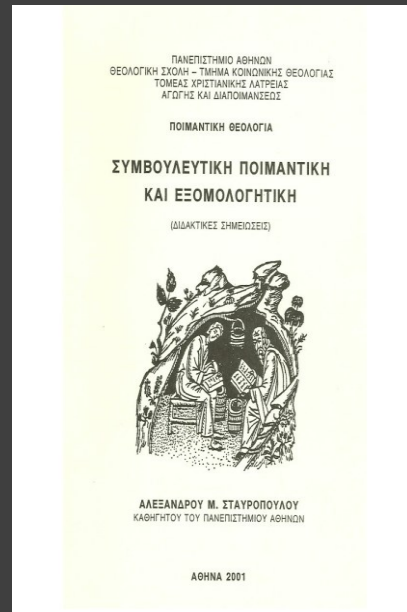
Σκοπός των κειμένων που περιλαμβάνει το βιβλίο ήταν να συντελέσει στην καλλιέργεια κριτηρίων σε εκείνους

που σκοπεύουν να ασχοληθούν με την πληροφορική και τις νέες τεχνολογίες στην εφαρμογή των θεολογικών τους γνώσεων.

Βιβλία

«ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΗ»

Κείμενα για την Ποιμαντική Επικοινωνία υπάρχουν στο τρίτο μέρος του βιβλίου με τίτλο : ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

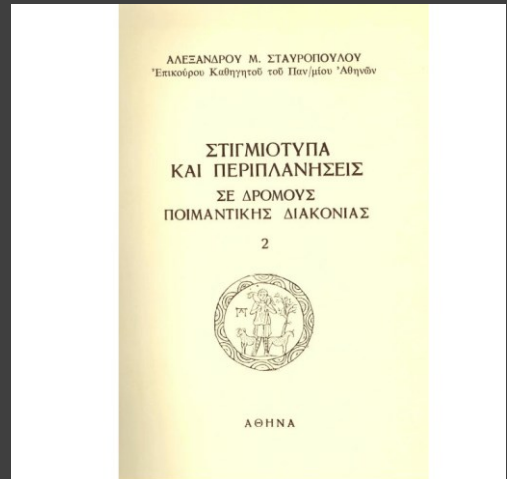
Και αυτό το βιβλίο χρησίμευσε ως διδακτικές σημειώσεις για το ομώνυμο μάθημα.

Στα κείμενα αυτά αποτυπώνονται και προτείνονται προς υιοθέτηση στάσεις και πρότυπα που θα αποβούν

αποτελεσματικά σε οποιαδήποτε συμβουλευτική ποιμαντική επικοινωνία για τους κληρικούς, θεολόγους καθηγητές ή τους λαϊκούς συνεργάτες της Εκκλησίας.

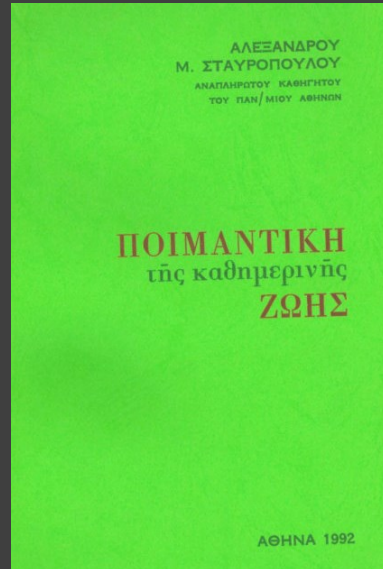
Βιβλία

«ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ ΣΕ ΔΡΟΜΟΥΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ»

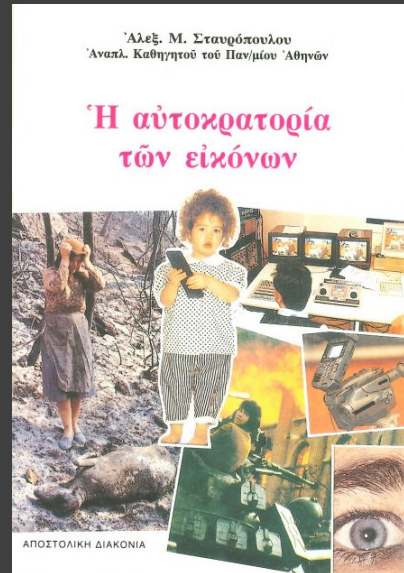
Βιβλία

Άλλα βιβλία είναι το
«ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ»

Βιβλία

Επίσης το βιβλίο με τίτλο
«Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ»

ΘΕΩΡΙΑ

Μαθήματα

Βιβλία

Άρθρα

Απόψεις

ΑΡΘΡΑ

Άρθρα τα οποία αναφέρονται στην Ποιμαντική επικοινωνία είναι:

Άρθρα

ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΟΥΣ

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ

Τσί - Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Λοκ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ουμελικές και καθημερινές αποφάσεις

Έάν ο Ήρακλής βρήκατο μόνο μια φορά στη ζωή του μπροστά από δίλημμα να διαλέξει την 'Αρετή ή την Κηκία' εάν ο πλοίαρχος νέος του Εισαγγελέου σε μια εξαιρετική στιγμή της ζωής του δεν θέλαρε να αφήσει έποντα και να ακολουθήσει τον 'Ιησού' στην γάρ πλοιοσυσκευή εάν ο Καβάρης μάλα γιά τη στιγμή που ο έθνηρας καλείται να πει το μεγάλο Ναι ή το μεγάλο Όχι, ο καθημερινός έθνηρας αντιμετωπίζει κάθε στιγμή περιπτώσεις που πρέπει να διαλέξει όχι ανάμεσα σε δυο άλλα σε άλλα δυο πράγματα. ν αποφασίζει γιά μια άνδραση σε πολλές άλλες επιλογί.

Είναι επίσης ελθένα ότι δυσκολίατα πολύ να τό παίζει και έτσι ελθένα μπροστά του δεν έχει παρά μια και μοναδική επιλογί. Και τότε ελθένα ερωτοί ότι ελθένατα δυσκολία ν αποφασίσει. Τό ζήτημα δεν είναι να κάνει αυτό ή τό άλλο. Γιατί επιλογί του μπορεί να είναι να κάνει κάτι ή και τίποτα. Στην ελθένα του, να μή μπορεί ν αποφασίσει γιά κάτι, προσθέεται και ή άρραξία του. Φαίνεται, όχι όμως ειπεποιηθείσε γιά να λεί σε συνεχί σχέση, αλλά να μην μπορεί να κάνει κάτι.

Όμοιοτα να τό ελθένα ελθένα ελθένα, ότι ή πιο μεγάλη δυσκολία του σημερινού ανθρώπου είναι να μπορεί να παίρνει αποφάσεις. Είε όταν ελθένα είναι σκαρς ή σκοπός που έχει θέσει και ξέρει ότι αυτό είναι τό σωστό και δεν σκαρτάται ή ένας σκοπός με τόν άλλο και γκαρδίσει και τό μέτα και τόν τρόπο γιά την πραγματοποίηση της άρραξης ελθένατα ένα ελθένα άσκατολχε, επιμολάχε και άναβέλλει τη λήξη αποφάσεις. Σε περίπτωση μέλτατα που αποφασίσει δυσκολίατα στην έκτακτη της άρραξίας του. Θα ελθένα ότι ή σημερινού άνθρωπος είναι άσκατολχε και' ελθένα την πορεία που διατρέχει τό πιαλά σταθεά επί τη στιγμή που θέτει ένα σκοπό μέχρι που να τόν πραγματοποιήσει!

Άλλοιότα απεθλοίετα χαρακτηρίζεται και τόν άνθρωπο που γκαρς σκαρς, γκαρς άδρακα-

την αποφασίσει παραρηματά γιά τό ένα ή τό άλλο. Άσκατολχε δεν είναι και αυτός ή καλύτερη περίπτωση.

Βάσανο και γιά τούς άλλους...

Άν ελθένατα βάσανο μόνο στη ζωή, θα ήματιέτα τις συνέπειες μόνο γιά τούς ελθένατα μας. Έπειδή όμως ζούμε με άλλους ή δική μας ή άσκατορρασιότητα βασανίται και ελθένα τούς άλλους την οικονομία, την τάξη στην ελθένα ελθένατα, την άδρακα μας, την οικονομία μας κ.ά. Στην περίπτωση αυτή λογίσει σε πολύ ελθένατα φάσμα ή γκαρραμική πορεία που ή ποσότητα της ελθένατα έχει την ελθένατα, αυτός έχει και τό βάσανο. Όλα, άσκατολχε, βασανίζονται μαζί με τόν άσκατορρασιότητα.

Άν άσκατορρασιότητα στην μόνη μας άδρακατα τέτοια περιστάσια ή άναληθίετα τι σημαίνει αυτό, θα ήματιέτα σκαρς που ελθένα ή οικονομία ελθένα ελθένατα τόν πατέρα ή άλλο μέτα ν αποφασίσει άποφασίσει επί τούτου ν θέσει. Κι αυτός ελθένατα πόλη άδρακατα ελθένα να πει ή να μην πει άσκατολχε, ελθένα ελθένατα ή θέλασε, ελθένα να ταξίετα με τό αυτοκίνητο ή με τό ελθένατα, ελθένα, ελθένα, ελθένα...

Και άσκατολχε γιά όλα αυτά τό ελθένα δεν υπάρχει ή γκαρραμική πορεία που μες ή ελθένατα ελθένατα! Τότε τό ελθένα πέρασαν σκαρς ελθένατα. Μόνο που τό τίποτα ελθένατα δεν πραγματοποιήσε τό ελθένατα τίποτα. Ό ελθένατα και μαζί του και μες μέτατα άσκατορρασιότητα στο άδρακατα. Έπηρεσε όμως και ή περίπτωση κάποτε να αποφασίσει. Καρς και άγαλλίση τότε γκαρς ελθένατα ν άποφασίσει και ή άσκατορρασιότητα...

«Ηαδική πορεία...» - Ισοπέτατα Σχέμα του Victor (1978). The New Yorker Magazine, Inc.

«ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΟΥΣ»

Άρθρα

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Στο γέσο της πομπαντικής έπικουονίας άνηται και μία π ο -
μ. ε ν τ ι κ ή π ρ ο σ ε γ γ ι σ η τών «εικόνας» που συνή-
θως προβάλλονται στην κοινότητα μας από κά σύστημα μέσα
έπικουονίας (ραδιόφωνο, τηλεόραση, ήχο, διατήρηση κ.λ.).
Με την προσέγγιση αυτή έπιγαίνεται άραση άναφορά και πα-
ρασημή των «εικόνας» στις διάθεσες του Έκκλησίας! Το
σύνολο προέρχεται από την «Κάθημερη» της 22.4.1980.

«ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΘΕΩΡΙΑ

Μαθήματα

Βιβλία

Άρθρα

Απόψεις

ΑΠΟΨΕΙΣ

ΑΠΟΨΕΙΣ

---

1. Αγάπη

---

2. Φιλοξενία

---

3. Ακρόαση

Μερικές από τις επιστημονικές θέσεις του καθηγητού κ. Σταυρόπουλου σχετικά με την Ποιμαντική Επικοινωνία:

1. Αναδεικνύει τις διδαχές του Αγίου Ισαάκ του Σύρου ως ιδιαίτερα καθοδηγητικές στον τρόπο με τον οποίο οφείλουμε να ερχόμαστε σε σχέση με τον άλλον με πρώτη αυτή της αγάπης.
2. Προβάλλει την φιλοξενία ως στάση ζωής, ως τρόπος υποδοχής των άλλων και ως αναγκαία για την επίτευξη μιας ουσιαστικής ποιμαντικής επικοινωνίας.
3. Τονίζει ιδιαίτερα την τέχνη της ακρόασης κατά τη διάρκεια του διαλόγου.

ΑΠΟΨΕΙΣ

---

4. Εικόνες

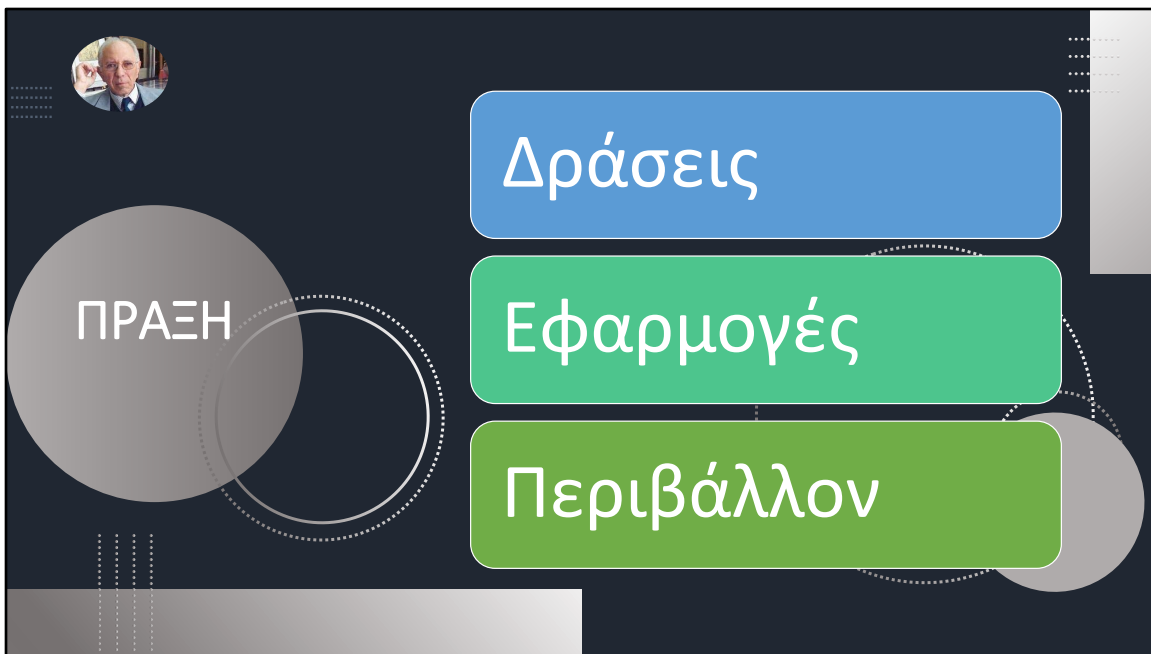
---

5. Σημεία

---

6. Πληροφορική

4. Προτείνει και χρησιμοποιεί και ο ίδιος στο σύνολο σχεδόν των κειμένων του εικόνες για τη μετάδοση μηνυμάτων.
5. Κάνει λόγο για σημεία στίξεως στον λόγο του ποιμένα ώστε το νόημά του να φθάνει ακέραιο στον παραλήπτη.
6. Θεωρεί την πληροφορική ως νέα γλώσσα ποιμαντικής επικοινωνίας.

Σχετικά με τη Πράξη θα παρουσιάσουμε πρακτικές και δραστηριότητες που είχαν ως αφετηρία το πεδίο της Ποιμαντικής Επικοινωνίας Εφαρμογές που χρησιμοποίησε και χρησιμοποιεί ο κ. καθηγητής για την καλύτερη επικοινωνία καθώς και συνθήκες περιβάλλοντος που διαμόρφωσε και διαμορφώνει ώστε να πετυχαίνει τη καλύτερη μετάδοση του Ποιμαντικού του μηνύματος.

ΠΡΑΞΗ

Δράσεις

Εφαρμογές

Περιβάλλον

Δράσεις

Αίθουσα

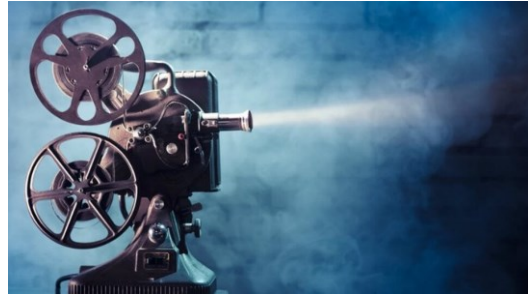

Ένα από τα έργα τα οποία προωθήθηκαν και ολοκληρώθηκαν το 1994 ήταν η Αίθουσα οπτικοακουστικής διδασκαλίας του τμήματος της Κοινωνικής Θεολογίας.
Η αίθουσα αυτή ολοκληρώθηκε μετά πολλών κόπων και βασάνων συναντώντας εμπόδια στα στάδια της ολοκλήρωσής της τόσο εντός όσο και εκτός της σχολής.
Ήταν κάτι πρωτοποριακό για την εποχή της.
Η αίθουσα αυτή η οποία υπάρχει ακόμα και σήμερα και μάλιστα πρόσφατα ανακαινίσθηκε.

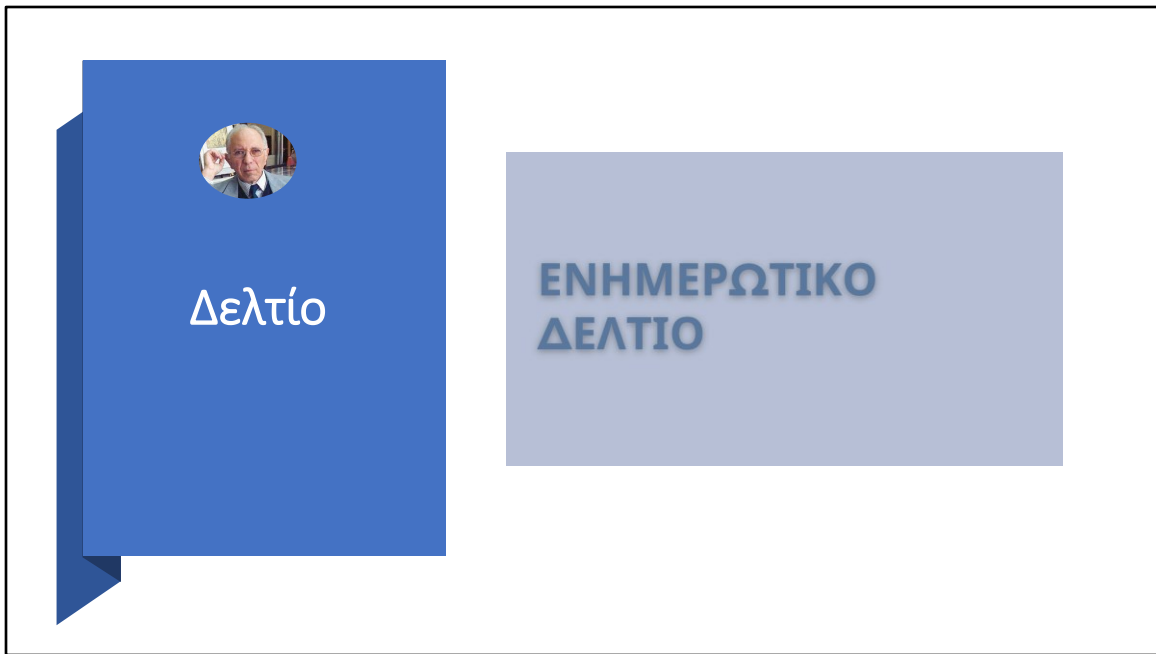

Λέσχη

Άλλο ήταν η δημιουργία Κινηματογραφικής λέσχης εντός της σχολής για την προβολή ταινιών.

Επίσης η κυκλοφορία ενημερωτικού δελτίου με τις δραστηριότητες του τμήματος

ΠΡΑΞΗ

Δράσεις

Εφαρμογές

Περιβάλλον

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Ιστοτόπος

Συνοδική Επιτροπή
επί της Θείας Λατρείας και
του Ποιμαντικού Έργου

Υπήρξε ο εμπνευστής της δημιουργίας και της πληρώσεως με τα πρώτα κείμενα του Ιστοτόπου της επιτροπής:
«Συνοδική Επιτροπή επί της Θείας Λατρείας και του Ποιμαντικού Έργου»

Ιστοτόπος

www.diapoimansi.gr

"Διαποίμανση"

Διαδίκτυο Κέντρο
 Ποιμαντικών
 Ερευνών, Μελετών και Εφαρμογών

© Copyright Διαποίμανση, 2014-2022

Υπήρξε και είναι ο εμπνευστής και η ψυχή της δημιουργίας του Ιστοτόπου Διαποίμανση

Το Κέντρο Ποιμαντικών Ερευνών, Μελετών και Εφαρμογών "Διαποίμανση" ερευνά και μελετά Θέματα Ποιμαντικής.

Απευθύνεται σε όσους ασχολούνται με το ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας (Ποιμένες και τους λαϊκούς συνεργάτες τους σε θεολόγους καθηγητές, φοιτητές των Θεολογικών Σχολών και των Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών και σε ερευνητές).

Περιέχει ποιμαντικό υλικό, όπως άρθρα (δημοσιευμένα στον Εφημέριο και αλλού), βιβλία, ερευνητικές εργασίες (διδασκτορικά, μάστερ), καθώς επίσης και ενημέρωση για ποιμαντικά δρώμενα και άλλα.

Όπως Ποιμαντικές Προσεγγίσεις επικαιρότητας Αφιερώματα, Ανάρτηση κειμένων επ ευκαιρία Παγκόσμιων ημερών, κ.α.

Σκοπός του είναι να συνδράμει όσους ασχολούνται με την Ποιμαντική Επιστήμη και την Ποιμαντική Πράξη στο χώρο της Εκκλησίας.

Ψηφιακές
Εκδόσεις

«Παραστάτης»

www.parastatis.com

Άλλη εφαρμογή επίσης είναι ο ιστότοπος με τις ψηφιακές εκδόσεις. Μια περιοδική έκδοση με τίτλο «ΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ»:

Σκοπός του ΠΑΡΑΣΤΑΤΗ είναι να

1. Να προβάλλει μέσα από τις σελίδες της τόν Ποιμαντικό Θησαυρό της Ορθοδόξου

Καθολικής Εκκλησίας υπό τὸ πρίσμα τῆς εκκλησιαστικής και κοινωνικής επικαιρότητας.

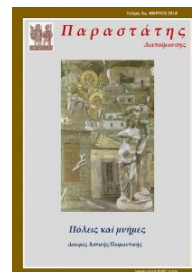
2. Να προσεγγίζει με ποιμαντικούς όρους το «εδώ και τώρα», το «σήμερα» μέσα από κείμενα συνεργατών της.

3. Να παρέχει ποιμαντικές πληροφορίες (Συνέδρια, Ημερίδες, Διαλέξεις κ.λπ.).

4. Να παρουσιάζει βιβλία ποιμαντικού ενδιαφέροντος.

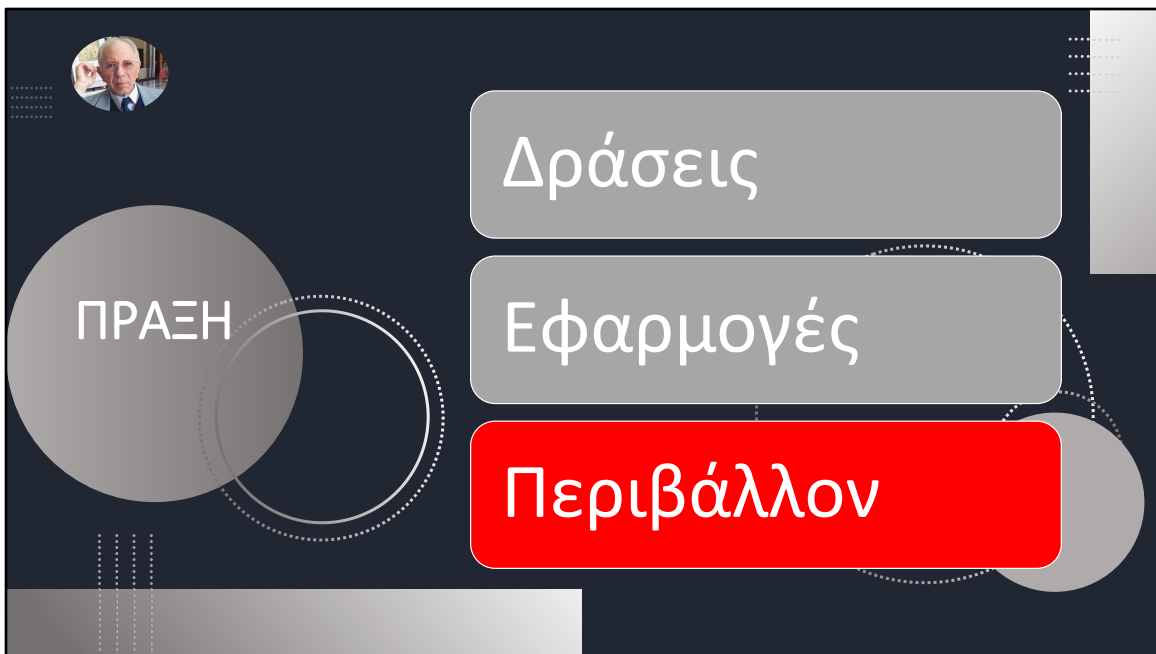
Ψηφιακές
Εκδόσεις
«Παραστάτης»

Έχουν εκδοθεί και βρίσκονται αναρτημένα στο διαδίκτυο

Το πρώτο τεύχος με τίτλο: ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΩΝ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΚΛΗΣΕΩΝ

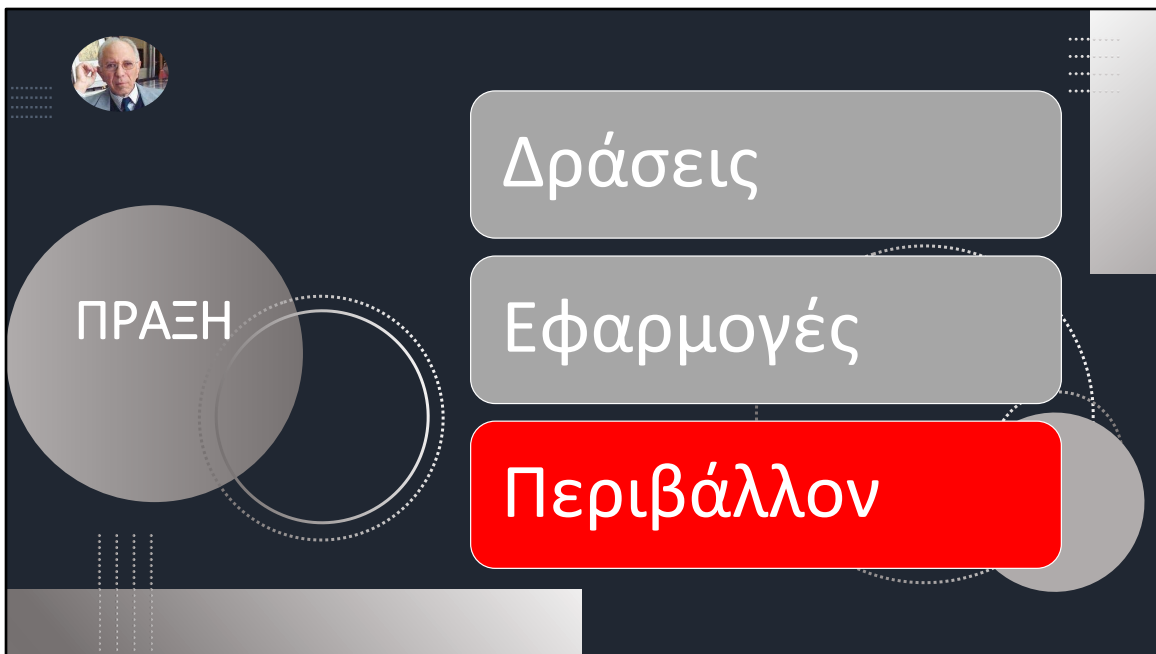
Και το δεύτερο με τίτλο: ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΣ

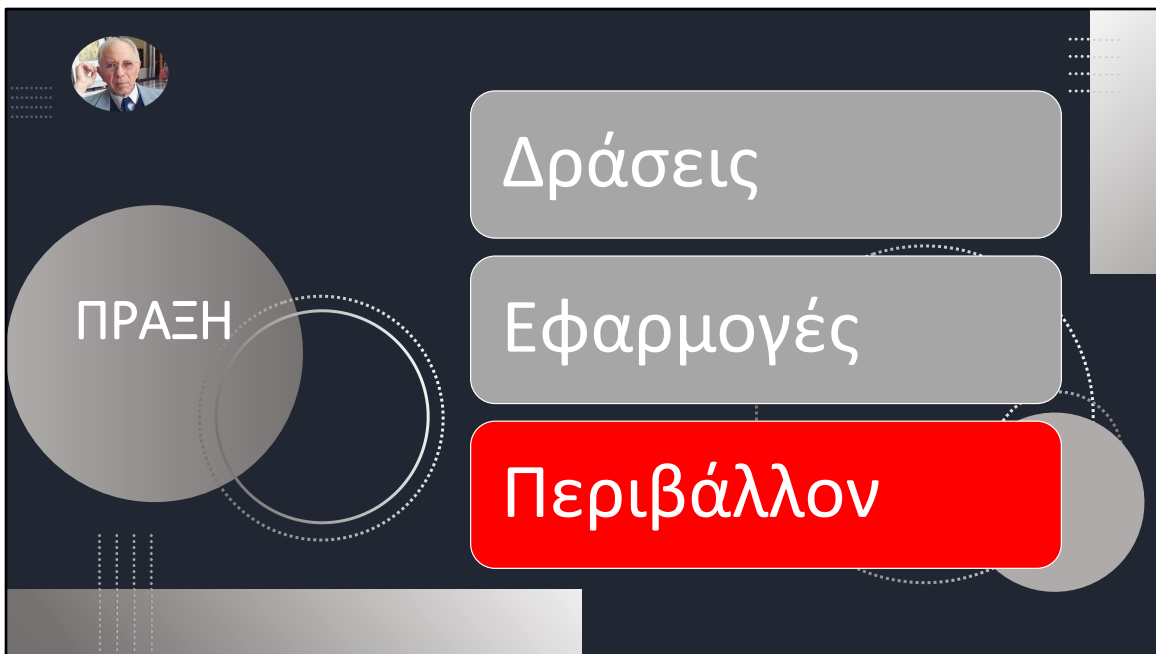
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ξεκινώντας από τις θέσεις του κ. καθηγητού ότι γενικότερα η Ποιμαντική διερευνά και μελετά τη δημιουργία των καταλλήλων εκείνων συνθηκών, υπό τις οποίες θα συντονιστεί καλύτερα και θα μεθοδευτεί το έργο της σωτηρίας, που επιτελείται μέσω της Εκκλησίας καθώς και οι απαντήσεις στα ερωτήματα: Πώς ποιμαίνουμε; Με ποιούς τρόπους, με ποιά μέσα, με ποιές μεθόδους και τεχνικές επιτελείται το ποιμαντικό έργο;

Εκείνο που χαρακτηρίζει αυτή την προσέγγιση, είναι το πολύτροπον του πράγματος, που μας ενθυμίζει το «πολυμερώς και πολυτρόπως» της φανερώσεως του Θεού που αναφέρεται στην προς 'Εβραίους επιστολή (α΄ 1). Μας προβάλλει επίσης το «πάντως» (με κάθε τρόπο, οπωσδήποτε) του αποστόλου Παύλου στο εδάφιο της Α΄ προς Κορινθίους επιστολής του: «τοις πάσι γέγονα τα πάντα, ίνα πάντως τινάς σώσω» (θ΄ 22). 'Η 'Εκκλησία, στην άσκηση του ποιμαντικού έργου, δεν παραλείπει, δεν παραθεωρεί τίποτε από όλα όσα είναι δυνατόν να χρησιμεύσουν στη σωτηρία του ανθρώπου και του κόσμου, χωρίς εντούτοις να αποδέχεται ότι «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα». Προτείνει την αρχή της πρόσληψης κάθε μέσου, με διάκριση πάντα βέβαια, που θα αποβεί ωφέλιμο στη μετάδοση του ποιμαντικού μηνύματος.

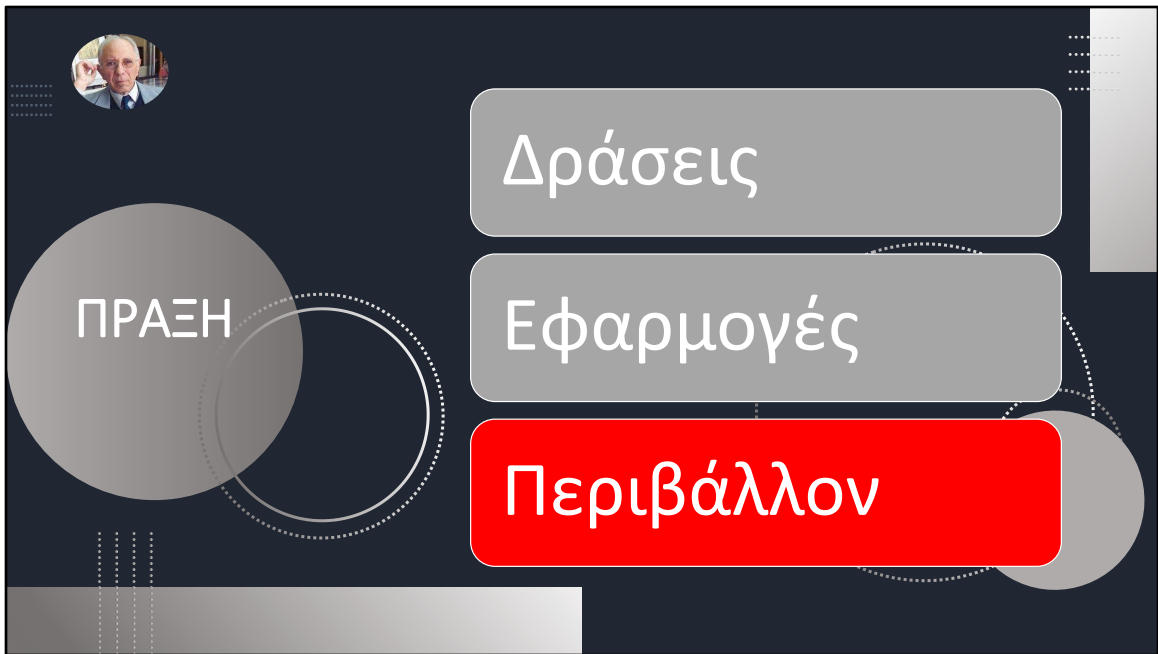
Καθώς επίσης και ότι μια θεολογία πρέπει να κοινωνείται προς τον κόσμο γιατί αλλιώς τι νόημα μια κρυμμένη θεολογία.

Ο κ. καθηγητής χρησιμοποιεί για να κοινωνήσει αυτή την θεολογία κάθε πρόσφορο μέσο που έχει στη διάθεσή του.

Διαμορφώνει δηλαδή ένα κατάλληλο περιβάλλον και κατάλληλες συνθήκες για την μετάδοση του ποιμαντικού μηνύματος.

Χρησιμοποιεί κλασσικές μεθόδους επικοινωνίας και διοχέτευσης του ποιμαντικού λόγου ενώ παράλληλα καινοτομεί σε πρακτικές καθώς και στη χρήση σύγχρονων μέσων όπως την πληροφορική είτε ως διδασκαλία για την απόκτηση τεχνικών γνώσεων είτε ως εφαρμογών για τη μετάδοση του θεολογικού μηνύματος

Να σημειώσουμε εδώ ότι η δημιουργία της αίθουσας καθώς και η λειτουργία της ήταν πρωτοπόρα για την εποχή της.

Θα αναφέρουμε δύο εργασίες/project που είχαν γίνει τότε

1. Τα έξι είδη της αγάπης
2. Και μια άλλη εργασία κατά την οποία καταγράφονταν μέσα καθημερινά όπως απλή κάμερα και κασσετοφωνάκι που υπήρχαν στο σπίτι και που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ο θεολόγος καθηγητής στην τάξη.
3. Αναφέρει για την Πληροφορική Κοινωνική Θεολογία ότι δεν έμεινε μόνο σε παροχή πληροφοριών και μετάδοση γνώσεων αλλά σε μια γνώση που μετασχηματίζεται σε σοφία και γίνεται ζωή. Γι αυτό το τέλος ουσιαστικά είναι η επίτευξη και επιδίωξη ποιμαντικής ζωής. Υπέρ της του κόσμου ζωής.
4. Χρησιμοποιεί τον τίτλο σε άρθρα και σε βιβλία του ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ ΣΕ ΔΡΟΜΟΥΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ τονίζοντας ότι το διαδίκτυο είναι ένας δρόμος.

Ή επίσης τον τίτλο ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ λέγοντας επίσης ότι μια διαδρομή είναι το διαδίκτυο.

Συμμετέχει σε συνέδρια ανά τον κόσμο, εδώ σε συνέδριο του Βελγίου το 2016 με θέμα τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Ιερείς που ζουν και εργάζονται στο κέντρο της Ενωμένης Ευρώπης σήμερα.

Μιλά στο ραδιόφωνο καθώς έχει συμμετάσχει

σε πολλές ραδιοφωνικές ομιλίες

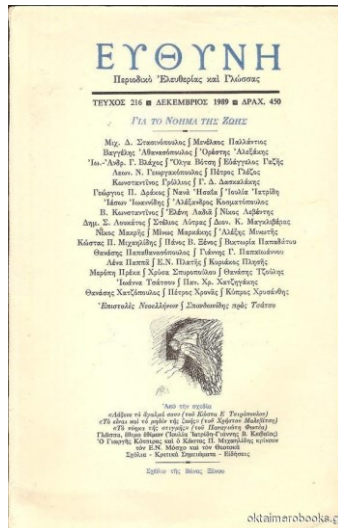

και σε ομιλίες σε ενορίες και συλλόγους.

Χρησιμοποιεί τον έντυπο λόγο είτε ως βιβλία, είτε ως άρθρα στο Περιοδικό Εφημέριος υπήρξε αρθρογράφος επί τουλάχιστον 25 έτη.

Χρησιμοποιεί την αρθρογραφία σε μη εκκλησιαστικό περιοδικό στο περιοδικό ευθύνη απευθυνόμενος σε περισσότερο κοσμικό και λαϊκό κοινό από ότι με την αρθρογραφία του στον Εφημέριο που απευθύνεται κυρίως σε κληρικούς. Κάνει ένα άνοιγμα μετά από παράκληση του κ. Τσιρόπουλου του εκδότη σε μη μνημένους σε θεολογικά θέματα.

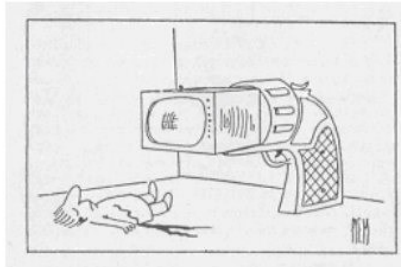
Το σύνολο των άρθρων του περιέχει εικόνες όχι αγιογραφίες αλλά κυρίως εικόνες από την καθημερινή ζωή τις οποίες βρίσκει από εφημερίδες, περιοδικά και τις χρησιμοποιεί κατάλληλα με το δικό του τρόπο. Να πούμε εδώ ότι ελάχιστα άρθρα του Εφημερίου περιείχαν εικόνες ο Εφημέριος ήταν ανεικονικός και οι περισσότερες εικόνες ήταν αγιογραφικές. Αυτό δηλαδή το σημειώνουμε ως μια πρωτοτυπία καθώς ως και μια προσπάθεια ευρέσεως νέων τεχνικών και εργαλείων στην Ποιμαντική επικοινωνία. Θα παρουσιάσουμε ενδεικτικά μερικές χαρακτηριστικές εικόνες

Εικ. 4¹⁰

«...ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν»¹¹

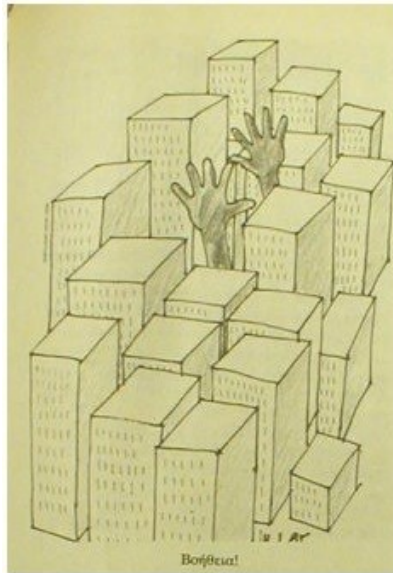
Εικόνα σχετικά με το ανθρώπινο πρόσωπο

Εικ. 7^η

Έχουμε άραγε τη δύναμη να τα βλέπουμε όλα ;

Σχετικά με τις επιπτώσεις της τηλεόρασης, τότε δεν υπήρχαν άλλα μέσα.

Κραυγή αγωνίας από τους κατοίκους των πόλεων

Έχει μια ιδιαίτερη ευρηματικότητα στους τίτλους των κειμένων του που κατά τη γνώμη μου έχουν μια επικοινωνιακή δύναμη.
Θα αναφέρουμε ενδεικτικά τίτλους

- Ο άνθρωπος που μετράει τα σύννεφα
- Ο δρομέας
- Ο τόσον όσον
- Η θεωρία των α-πιθανοτήτων

Ο άνθρωπος που μετράει τα σύννεφα

Ο δρομέας

Ο τόσον όσον

Η θεωρία των α-πιθανοτήτων

Συνεχίζει να γράφει άρθρα μέχρι και σήμερα εμπλουτίζοντας τις σελίδες της Διαποίμανσης .

Όλα αυτά τα αναφέρουμε όχι για να επαινέσουμε τον κ. καθηγητή γιατί δεν νομίζω ότι έχει ανάγκη επαίνων αλλά για να αποτελέσουν παράδειγμα για όποιον θέλει να εντρυφήσει στην Ποιμαντική γενικότερα και στην Ποιμαντική επικοινωνία ειδικότερα.

Τέλος θεωρώ ευλογία που γνώρισα αυτόν τον άνθρωπο

Νομίζω είναι ευγενής όχι μόνο στους τρόπους αλλά κυρίως στην ψυχή του.

Είναι φιλόξενος πάντα έχει ένα κέρασμα

αλλά το σημαντικότερο ξέρεις ότι σε έχει στην καρδιά του ενδιαφέρεται για τα προβλήματά σου.
Πάντα έχει ένα καλό λόγο να πει για τους άλλους.

Στην Ποιμαντική Επιστήμη έχω την βεβαιότητα ότι είναι όντως καθηγητής ενώ παράλληλα είναι ένας ακούραστος εργάτης της.
Ως καθηγητής αυτό που αποκομίζω καθημερινά είναι η επισημοσύνη και η επιμονή στο στόχο.
Ως πιστός χριστιανός νομίζω ότι αυτό μεταδίδει και νομίζω ότι ιδιαίτερα σημαντικό είναι το εκκλησιαστικό ήθος.

Δηλαδή η πεποίθηση ότι ανήκουμε στην Εκκλησία και ότι οφείλουμε να δρούμε πάντα εκκλησιαστικά.

Επίσης ότι αυτά τα οποία γράφει και πρεσβεύει τα εφαρμόζει πρώτα ο ίδιος στην καθημερινή του ζωή.

Όλα αυτά δηλαδή η μετ επιστήμης διερεύνηση του πεδίου της ποιμαντικής επικοινωνίας καθώς και η τήρηση των αρχών της αγάπης της φιλοξενίας στις σχέσεις μεταξύ ποιμένα-ποιμαιομένου αλλά και μεταξύ ποιμαιομένων Αποτελούν παρακαταθήκη του κ. καθηγητού προς εμάς καθώς και για την Ποιμαντική Επιστήμη.

Σας ευχαριστώ.